

SXEDIO.37P

24.4.1957: Ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗ

Οι Αγγλοι αφού συνέλαβαν τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη και τους άλλους αντάρτες στο υπόγειο κρησφύγετο τους στο Ομοδος στις **21.1.1957** άρχισαν τα βασανιστήρια.

Τα βασανιστήρια άρχισαν από την ώρα που τους συνέλαβαν, γιατί οι Αγγλοι τους έδεσαν όλους χειροπόδαρα με ένα σύρμα και τους πέταξαν κυριολεκτικά σ' ένα φορτηγό.

Απ' εκεί τους μετέφεραν στις Πλάτρες, που αυτή την περίοδο ήταν χιονισμένες.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, που έπεφτε στα χέρια των Αγγλων για τρίτη φορά, δέχθηκε ιδιαίτερα τη μήνι των βασανιστών.

Οι Αγγλοι μέσα στην παγωνιά, στην καρδιά του Χειμώνα, τον περιέλουαν, μετά από κάθε άγριο ξυλοδαρμό, με παγωμένο νερό ή τον έδεσαν ολόγυμνο σε ένα πεύκο για ώρες.

Κι όταν αργότερα τον μετέφεραν στην Ομορφίτα στη Λευκωσία του εφάρμοσαν τη μέθοδο του αργού πνιγμού: Τον έδεσαν πάνω σε ένα κρεβάτι και του κάλυψαν το πρόσωπο με λεπτό ύφασμα, ώστε όταν ανέπνεε, αυτό να παρεμποδίζει τελείως την αναπνοή.

Παράλληλα ενώ ένας ανακριτής του κρατούσε το κεφάλι σε ύπτια θέση έρριχνε πάνω από το ύφασμα νερό λίγο, λίγο, πράγμα που προκαλούσε στο Γιωρκάτζη ασφυξία κι εμετούς που τους κατάπινε αναγκαστικά γιατί δεν μπορούσε να μετακινήσει το κεφάλι του.

Αφηγήθηκε ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης "Χρονικό" Αγώνα ΕΟΚΑ, σελ. **99**:

"Μετά τη σύλληψη μου στο Ομοδος, στις αρχές του **1957** με έδεσαν με τους συναγωνιστές μου με λεπτό σύρμα και με κτυπούσαν βάνουσα. Το σύρμα δέθηκε πολύ

σφικτά κι εισερχόταν στις σάρκες των χεριών μου.

"Ο άγριος ξυλοδαρμός διήρκεσε για πολλή ώρα. Με κτυπούσαν αδιάκριτα παντού και μου έσπασαν το μικρό δάκτυλο του αριστερού μου χεριού.

"Αργότερα μας πέταξαν σε ένα αυτοκίνητο, πάντοτε δεμένους και μας ποδοπατούσαν.

"Οι στρατιωτικοί τραβούσαν πιο πολύ το σύρμα με αποτέλεσμα οι πόνοι μας να γίνονται φρικτότεροι κι εμείς να βγάζουμε γοερές κραυγές. Αυτοί όμως κάγχαζαν και μας έλεγαν ότι τραγουδούμε όπως ο Μάριο Λάντζα.

"Όταν φθάσαμε στις Πλάτρες μας γύμνωσαν και μας έβαλαν σε ένα μικρό δωμάτιο όπου για 5-10 λεπτά μας περιέλουσαν με παγωμένο νερό.

"Μετά μας διέταξαν να βγούμε στο διάδρομο κι άρχισαν να μας κτυπούν πάλι με τους γρόνθους τους, σε όλα τα μέρη του σώματος, ιδιαίτερα όμως στην κοιλιακή χώρα.

"Από τα ανηλεή κτυπήματα πέφταμε κατά γης αλλά οι στρατιώτες μας ανέσυραν από τα μαλλιά κι άρχιζαν το άγριο ξυλοκόπημα.

"Στη συνέχεια μας ενέκλειαν στο μικρό δωμάτιο και ξανάρχιζε η ψυχρολουσία.

"Τα μαρτύρια μας ήσαν ανυπόφορα. Οι κτηνάνθρωποι όμως του Χάρτιγκ δεν σταμάτησαν μέχρις εδώ.

"Μας γύμνωσαν τελείως. Εμένα με έδεσαν σε ένα πεύκο για δυο ώρες.

"Η κατάσταση μου ήταν απελπιστική, αλλά υπέμεινα τα πάντα. Δεν μιλούσα και δεν αποκάλυπτα τίποτε.

"Οι βασανιστές εξαγριωμένοι μου επετίθεντο και ως να μη αρκούσαν όλ αυτά, τοποθετούσαν μεταξύ των δακτύλων των ποδιών μου τις "γόπες" των τσιγάρων τους.

"Τα απάνθρωπα αυτά βασανιστήρια συνεχίστηκαν και σε άλλους αγωνιστές. Ο Νίκος Γεωργίου δεν άντεξε και πέθανε (συγχωριανός του που είχε συλληφθεί στο

Σαράντι με τον Καραδήμα).

"Αλλά τα μαρτύρια μας δεν σταμάτησαν μέχρις εδώ. Μας μετέφεραν αργότερα στο Νταχάου της Ομορφίτας, όπου μας ανέμεναν νέου είδους βασανιστήρια.

"Μόλις με μετέφεραν εκεί ο τούρκος αστυνόμος Πεγιάζ, ο οποίος εξετελέσθη αργότερα, με γύμνωσε κι άρχισε να με κτυπά απάνθρωπα παντού.

"Όταν έπεσα κατά γης, ο Πεγιάζ πάτησε δυνατά το πρόσωπο μου και τη μύτη μου, η οποία έπαθε σοβαρή εσωτερική βλάβη.

"Μετά μου έδεσαν τα πόδια με αλυσίδες και με μετέφεραν σε ειδικό δωμάτιο βασανιστηρίων. Εκεί με ξάπλωσαν σε κλίνη, με τα χέρια και τα πόδια δεμένα κι ένας άγγλος ανακριτής κάθησε στο στομάχι μου.

"Είχε στο χέρι του κενή φιάλη με την οποία με κτυπούσε στην κοιλιακή χώρα και τα γεννητικά μου όργανα, ζητώντας διαρκώς πληροφορίες για την Οργάνωση.

"Μετά μου κάλυψαν το πρόσωπο με λεπτό ύφασμα, ώστε όταν ανέπνεα, το ύφασμα παρεμπόδιζε τελείως την αναπνοή.

"Άλλος ανακριτής μου κρατούσε την κεφαλή σε υπτίαν θέση για καλύτερη επιτυχία του πειράματος.

"Από πάνω από το ύφασμα έρριπταν νερό λίγο, λίγο, γεγονός το οποίο προκαλούσε ασφυξία κι εμετούς, τους οποίους λόγω της ακινησίας της κεφαλής κατάπινα αναγκαστικά. Αισθανόταν κανείς ότι πέθαινε αργά.

"Τα βασανιστήρια αυτά ήταν επιστημονικώς μελετημένα και επαναλαμβάνονταν πολύ συχνά. Μόλις οι ανακριτές έβλεπαν το θύμα να χάνει τις αισθήσεις του, το άφηναν να συνέλθει λίγο και πάλι συνέχιζαν το "εργο" τους.

"Τα φρικτά αυτά μαρτύρια εφαρμόζονταν καθημερινά για μια εβδομάδα.

"Μετά μας άφηναν νηστικούς στο λεγόμενο "νταρκ ρουμ," (σκοτεινό δωμάτιο) για 48 ώρες.

"Το δωμάτιο αυτό ήταν μαύρο παντού, η δε δυσωδία του ήταν αφάνταστη.

"Υστερα ξανάρχιζε ο άγριος ξυλοδαρμός κι η απάνθρωπη μεταχείριση, η οποία διαρκούσε μέχρι την ημέρα της δίκης μου".

Ο Γιωρκάτζης και οι σύντροφοι του οδηγήθηκαν στο Δικαστήριο στις **24** Απριλίου **1957**.

Πρόεδρος του Κακουργιοδικείου ήταν ο δικαστής Σάμουελ Τζων.

Δικηγόροι των επτά οι Στέλιος Παυλίδης, Λεύκος Κληρίδης και Γλαύκος Κληρίδης.

Ο Γεώργιος Κυπριανού Λοϊζίδης (Απόστρατος) παρουσιάστηκε χωρίς δικηγόρο. Ο Απόστρατος ήταν από εκείνους που δεν άντεξαν στα βασανιστήρια και συνεργάστηκαν τελικά με τους Άγγλους.

Μαζί με τους οκτώ αντάρτες παρουσιάστηκε κι ο Άριστος Θεοδώρου, ιδιοκτήτης του σπιτιού στο οποίο οι αντάρτες είχαν κατασκευάσει το κρησφύγετό τους στο Ομοδος.

Οι αντάρτες κατηγορήθηκαν ότι:

α. Στις **21** Ιανουαρίου στο Ομοδος της επαρχίας Λεμεσού είχαν στην κατοχή τους οπλοπολυβόλο Μπρεν, τρία Τόμσον, ελαφρό μυδραλλιοβόλο Σμάϊσερ, στρατιωτικό Τυφέκιο και τρία περίστροφα.

β. Κατείχαν τρεις πλήρεις σφαιροθήκες μπρεν, **800** σφαίρες και τέσσερις χειροβομβίδες.

γ. Κατείχαν εκρηκτικές ύλες.

Οι αντάρτες δεν είχαν άλλη επιλογή παρά να παραδεχθούν τις κατηγορίες κι οι δικηγόροι τους θα κατέβαλλαν προσπάθεια να επιτύχουν τη μικρότερη δυνατή καταδίκη.

Ενοχή παραδέχθηκε επίσης κι ο Άριστος Θεοδώρου στην κατηγορία ότι πρόσφερε φιλοξενία στους κατηγορουμένους να κατασκευάσουν στο σπίτι του υπόγειο κρησφύγετο.

Ο Δικηγόρος του Στέμματος Γκρέϊ εκθέτοντας τα γεγονότα της υπόθεσης είπε στο δικαστήριο:

"Στις **5** το απόγευμα της **21ης** Ιανουαρίου ο Αστυνόμος Μπάρλω μαζί με άλλα μέλη των δυνάμεων

ασφαλείας πήγε στο Ομοδος βάσει πληροφοριών και κατευθύνθηκε στο σπίτι του Αριστου Θεοδώρου.

"Εκείνη τη στιγμή βρίσκονταν μέσα στο σπίτι γυναίκες και παιδιά. Μέσα στο μαγειρείο υπήρχε ένα βρέφος μέσα στο κρεβατάκι του.

"Στο βάθος όπου βρισκόταν η νησιτιά ήταν αναμμένη φωτιά.

"Στη φωτιά ήταν τοποθετημένο μαγειρικό σκεύος.

"Στη βάση της νησιτιάς ο Αστυνόμος Μπάρλω αντιλήφθηκε μια πλάκα, σχήματος ορθογωνίου, η οποία δεν φαινόταν καλά στερεωμένη. Ένας από τους αξιωματικούς μετακίνησε εύκολα την πλάκα και κάτω από αυτήν διεφάνη τετράγωνη τρύπα, διαστάσεων **18X18** ιντσών και μια πρόχειρη κλίμακα, η οποία οδηγούσε σε υπόγειο κρησφύγετο.

"Τότε ο Αστυνόμος Μπάρλω φώναξε στα αγγλικά:

"-Είναι κανένας μέσα;

"Κάποιος απάντησε στα αγγλικά:

"- Μη πυροβολήσετε.

" Ο Αστυνόμος Μπάρλω φώναξε και πάλι:

"- Ρίξτε τα όπλα σας και βγείτε με τα χέρια υψωμένα".

Συνέχισε ο δικηγόρος του στέμματος Γκρέϋ:

" Τότε βγήκαν από το κρησφύγετο όλοι οι κατηγορούμενοι.

"Ο Αριστος Θεοδώρου, ιδιοκτήτης του σπιτιού, εκείνη τη στιγμή βρισκόταν έξω από το κρησφύγετο.

"Όλοι συνελήφθησαν και μετεφέρθησαν στις Πλάτρες για ανάκριση. Είναι όλοι καλού χαρακτήρα και δεν βαρύνονται με προηγούμενες καταδίκες.

"Για το Γεώργιο Κυπριανού Λοϊζίδη, ο οποίος εμφανίστηκε χωρίς δικηγόρο θα μπορούσα να προσθέσω κάτι, αλλά νομίζω ότι πρέπει να περιορισθώ στο ότι ήδη είπα γενικά για όλους".

Ο Στέλιος Παυλίδης, μιλώντας εκ μέρους των συνηγόρων υπεράσπισης των κατηγορουμένων είπε:

"Στην προκειμένη περίπτωση υπάρχουν

παράγοντες τους οποίους το Δικαστήριο αναμφίβολα πρέπει να λάβει υπόψη στην επιμέτρηση της ποινής. Οι παράγοντες αυτοί είναι:

α. Ο γενικός χαρακτήρας των κατηγορουμένων. Για τούτο θέλω να επιστήσω την προσοχή του Δικαστηρίου στο γεγονός ότι δεν πρόκειται για κοινούς εγκληματίες, οι οποίοι ανέλαβαν να φέρουν σε πέρας εγκληματικές πράξεις για να ικανοποιήσουν δικά τους μίσση ή για να προσπορισθούν προσωπικά οφέλη.

"Βρίσκονται σήμερα στη θέση αυτή με την ιδέα, ότι προασπίζουν ευγενή ιδεώδη, τα οποία είναι κοινά σ' όλα τα ελεύθερα έθνη.

"β. Το γεγονός ότι παρομοίας φύσεως αδικήματα έπαυσαν πλέον να διαπράττονται.

"Σύμφωνα με την διεθνώς καθιερωμένη νομική αρχή, ελάττωση των αδικημάτων επιβάλλει και ανάλογη ελάττωση της ποινής.

"Στην Ιρλανδία πριν από λίγες ημέρες πρόσωπα, τα οποία καταδικάστηκαν για κατοχή εκρηκτικών υλών με σκοπό να θέσουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές, τιμωρήθηκαν με ποινές φυλάκισης που κυμαίνονται μεταξύ ενός και οκτώ ετών.

"Επιβολή του ανωτάτου ορίου ποινής υπό τις παρούσες συνθήκες, θα σήμαινε, ότι το Δικαστήριο δεν επιδεικνύει ανάλογη εκτίμηση της κατάστασης όπως αυτή εμφανίζεται σήμερα.

Ο Λεύκος Κληρίδης είπε για το Σάββα Στυλιανού Κουλλαπή, ότι ήταν ηλικίας **54** ετών, και πατέρας εγγάμων παιδιών. Υπηρέτησε στους πολέμους **1914-18** και **1939-1945** και τιμήθηκε με πέντε μετάλλια ανδρείας.

Εκδίδοντας την απόφαση του ο Δικαστής είπε:

"Παρόμοιας φύσης υπόθεση εκδίκασα και πριν απο λίγες μέρες. Ανέφερα τότε, ότι η κατάσταση δεν θα δικαιολογούσε ποινή μικρότερη από την ανώτατη που προβλέπεται από τους Κανονισμούς.

"Δεν θα έπραττα το καθήκον μου αν και στην παρούσα υπόθεση δεν επέβαλλα το ανώτερο όριο

ποινής.

"Όλοι οι κατηγορούμενοι είχαν πλήρη αντίληψη της σοβαρότητας των πράξεων τους.

"Οι οκτώ πρώτοι καταδικάζονται σε ισόβια δεσμά κι' ο τελευταίος (Θεοδώρου) σε φυλάκιση δέκα ετών".

Όμως οι Φυλακές δεν είχαν γίνει για τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη που άρχισε σχέδια απόδρασης του και πάλι.